

A la història de l'Art Català, volum VIII, "L'època de les avantguardes. 1917-1970", es retreu un fet ocorregut el 1936, quan al Saló de Montjuïc fou premiada la pintura "El vi de Kios", de Pere Pruna, i el grup PAC la denuncià com a plagi d'una fotografia publicada al número 23 de la revista "Sex-appeal". A l'esmentat volum i a la seva plana 148 hom trobarà la reproducció del quadre i de la il·lustració del magazín eròtic que el pintor va copiar.

Trobo un xic estrany que es faci referència a un home de la talla de Pere Pruna, i en un llibre d'aquest abast, amb un "pecat" com el d'"El vi de Kios", i encara més estrany que a la plana 179 s'arrodoneixi la feina amb la reproducció d'una altra mena de "pecat", aquesta vegada de significació política, els quals, juntament amb un irrellevant figurí per a un ballet i una fotografia personal del pintor, són tota la documentació gràfica que sobre ell publica el repetit volum. Aquesta tria, si més no, pot induir a pensar que ha estat feta amb una intenció de desprestigi i que s'ha aprofitat l'aviñentesa per a donar un cop baix a algú que ja no pot defensar-se. Pot fer pensar en un interès espuri.

Cansaria el lector si ara enumerés exemples, que hi són a dotzenes i a centenars, de la iconografia de revistes, calendaris, publicitat, cinema, televisió i fins i tot còmic, utilitzada com a model i material pictòric per artistes com, per exemple, Roy Lichtenstein o Andy Warhol, els quals han produït obra d'art a partir d'aquesta base –la imatge– i no ha passat absolutament res. De fet, sempre s'ha tirat

mà de models tradicionals o coetanis des d'actituds i propòsits ben diversos: com a simple còpia; documentals, com els petits apunts a la ploma de Rembrandt del "Sant Sopar", de Leonardo, i del "Baldassare Castiglione", de Rafael, o el "d'après" Holbein d'Ingres, per exemple; amb l'esperit analític, crític, d'homenatge, o fins i tot irònic, d'un Arroyo, d'un Dalí, d'un Equip Crònica, d'un Mensa, d'un Saura o d'un Toral, amb relació als mestres del passat, la qual cosa també fem o hem fet els Pere Almirón, Josep Berruezo, Ramiro Fernández, Miquel Mas, Joaquim Montserrat, Agustí Puig, Jordi Roca, Antoni Taulé, Oriol Vila-Puig i jo mateix. Àdhuc deshonestament, com en el cas de la falsificació, qui, un dia o un altre, no ha recorregut als precedents? Aquell que mai no ho hagués fet seria un autista, ja que l'artista beu de la tradició: no pot pas passar sense ella, encara que sigui finalment per transgredir-la, per trencar-hi, com en els cas dels avantguardistes.

No fa gaire, en documentar-me per a un projecte, vaig regirar biblio-

grafia sobre la pintura italiana del "trecento" i del "quattrocento", tot advertint la similitud pràcticament exacta –l'Arcàngel que s'agenolla davant la Mare de Déu en meditació, el gerro amb els lliris en segona pla, que representa la puresa–, entre l'"Anunciació" de la Porciúncula d'Assís, pintada per Ilario da Viterbo el 1393, i la que Simone Martini, amb la col·laboració de Lippo Memmi, féu el 1333 per a la capella de San Ansano de la Catedral de Siena, i que ara es conserva a la galeria dels Uffizi, a Florència. Un altre cas de similitud sospitosa, paral·lel al d'Ilario i Martini, el trobem en comparar la composició de l'"Olimpia", de Manet, amb la "Venus d'Urbino", del Ticià, en les quals tant la figura protagonista com els elements secundaris, i fins i tot l'espai, es corresponen matemàticament. El famós quadre "Le déjeuner sur l'herbe", també d'Edouard Manet, va causar sensació en ser presentat el 1863 i va ser considerat revolucionari pels entesos del seu temps, però encara que Manet pintés amb el seu propi estil, havia tret la idea de la tradició.

"El judici de Paris", de Rafael, ara desaparegut, conté, entre d'altres, tres figures masculines juntes que Manet adaptà a la moda del seu temps; deixant-ne una de nua, però, la qual canvià per una figura femenina, a l'esquerra del grup del primer terme del seu "déjeuner". Un gravat italià del segle XVI, degut al burí de Marco Antonio Raimondi, que és avui al Metropolitan de Nova York, còpia del Rafael pintat cap al 1520, en dóna fe. Però no tan sols dóna fe que Manet es basés en Rafael,

 FARMÀCIA BENESSAT
 PERFUMERIA
 COSMÈTICA de
 Joan Garriga i Barata
 Passeig Plaça Major, 37
 Telèfon 725 53 53 - SABADELL

FONTSERE
 ARTICLES PELL I VIATGE
 Sant Quirze, 38
 Tel. 725 85 41
 SABADELL

JJA COMERCIAL
ALEMANY
 CENTRE DE JARDINERIA,
 AGRICULTURA i FORESTAL
 Tallers i serveis postvenda
 Ctra. Barcelona, 22-26
 Tel. 725 63 95 - SABADELL

MARCO ANTONIO RAIMONDI

GRAVAT (DETALL)

sinó que el mateix Rafael va inspirar-se al seu dia en les figures d'un sarcòfag romà del segle III, d.C., que encara podem veure avui a la Villa Mèdici: pràctica habitual entre els pintors del Renaixement, la d'estudiar i copiar, a Roma, els marbres clàssics.

Aquestes tres figures romanes deuen ser els models més econòmics, rendibles i amortitzats de la història de l'art, ja que cap al 1963 –just un segle després de la presentació del “déjeuner”–, el senyor Picasso havia produït 27 pintures a l'oli i al voltant de 150 dibuixos ins-

pirats en el conegut “original” de Manet, i, de retruc, en elles. Picassos “d'après” Manet, Picassos “d'après” Brueghel, Picassos “d'après” Cranach, Picassos “d'après” Goya, Picassos “d'après” Velázquez, i Picassos joves, del primer Picasso, que manlleva llenguatges, recursos, solucions i tècniques de Canals, de Casas, de Rusiñol..., i més tard de Cézanne, i després de Braque, i de l'art ibèric, i de l'art africà... Quan el producte final és bo, que s'hagi manllevat d'altri no sembla pas malament. I és que, tret dels autistes i dels quadres “divins”, els artistes no

treballem pas en el buit. Ens estimulen altres artistes i, sobretot, la tradició: és la terra en la qual creixem i de la qual ens nodrim, com els ceps de Kios. Ho sabem i ho admetem sense empatx, i la resta són collonades, com deia en Pla.

El mestre Pla, expert en temes gastronòmics, recomanaria de ben segur als afectats d'“iconografia” que prenguéssim amb cada àpat –llegiu amb cada sessió pictòrica– un gotet de vi grec.

TEIXITS SALVADOR

els teixits que tenen estil

Indústria, 33 - Tel. 725 65 90 - 08202 Sabadell

Sala d'Exposicions
WATS·ART

Sant Pere d'Ullastre, 9 • Tel. 714 55 71
08211 CASTELLAR DEL VALLÈS

SALA
CORREDOR D'ASSEGURANCES

Alfonso XIII, 16 • E-08202-SABADELL
Telf. (93) 725 87 77* • Fax (93) 725 82 47